

شاه تحصیل کرده باستان!

۱۱ فروردین ۱۳۹۴ ساعت ۱۷:۱۶

خشایارشا از پادشاهان هخامنشی است. پدرش داریوش بزرگ و مادرش آتوسا دختر کوروش بزرگ بود. نام خشایارشا از دو جزء خشای (شاه) و آرشا (مرد) تشکیل شده و به معنی «شاه مردان» است.

خشایارشا از پادشاهان هخامنشی است. پدرش داریوش بزرگ و مادرش آتوسا دختر کوروش بزرگ بود. نام خشایارشا از دو جزء خشای (شاه) و آرشا (مرد) تشکیل شده و به معنی «شاه مردان» است.

اکنون در این مقاله قصد داریم که وجوه شخصیت خشایارشا را بازناسیم و از مردی سخن بگوییم که کمتر کسی میداند که او که بود و چه کرد؟ "سخن از مردی است که نه در تاریخ وپنشن چنان که باید شناخته شده و نکات ضعف و قوت شخصیت او مورد تحقیق و بررسی قرار گرفته است و نه در سرزمین های دیگر و در میان مردمی که به واسطه لشکر کشی او به یونان به عنوان مهد فرهنگ و تمدن کهن غرب کینه توزانه و نفرت انگیز به وی می نگرند؛ به ویژه آن که او را بر هم زننده و سوزاننده مرکز آن تمدن، آتن، می دانند.

خشایارشا در سن سی و شش سالگی به سلطنت رسید و در آغاز سلطنت شورشی را که در مصر برپا شده بود فرونشاند و بعد به بابل رفت و شورشهای آنجا را نیز سرکوب کرد. در این جنگ قسمت اعظم بابل ویران گشت.

خشایارشا در صدد استفاده از اختلافات داخلی یونانیان نبود و نمی خواست به این کشور حمله کند. اما اطرافیان وی از جمله مردونیه داماد داریوش شکست ماراتن را مایه سرشکستگی ایران میدانست و خشایارشا را به انتقام فرا می خواند. یونانیان مقیم دربار ایران نیز که از حکومت این کشور ناراضی بودند از خشایارشا درخواست می کردند که به یونان یورش برد. در آن زمان در یونان حکومت های مستقلی با عنوان دولت شهر بر هر یک از بلاد این کشور حکمرانی می کرد.

خشایارشا صفاتی عالی داشته بطوریکه یونانیان بزرگ منشی او را ستوده اند. خشایارشا شاهزاده ای نازپرورده بود و اصولاً روحیه ای لطیف داشت. خشایارشا شاهزاده ای تحصیل کرده، خوش اندام و زیباروی بود. ابهتی که کوروش و داریوش برای دستگاه سلطنت ایران به وجود آورده بودند، خشایارشا را نیز در نظر ایرانیان و اقوام زیر سلطه در همان شکوه کوروش و داریوش قرار داد.

دوران داریوش و خشایارشا، دوران آغازین شکوفایی تمدن یونان بود و یونانیان نیز می‌رفتند که جایگاه خودشان را در تمدن جهانی مشخص سازند. شماری از نویسندگان یونانی در دهه‌های بعد از داریوش و خشایارشا در جستجوی راهی برای ایجاد یک هویت ویژه برای اقوام یونانی داستان‌های حماسی مقاومت یونان در برابر ایران عهد داریوش و خشایارشا را ساختند و نشر دادند، این نوشته‌ها بعدها برای یونانیان ماند تا گواه عظمتی برای آتن و یونان آن روزگار باشد و یونانیان و غربیان بتوانند بگویند که اگر ایران بوده است، ما هم بوده ایم.

نام، تبار و آغاز پادشاهی

خشایار شا یا آنگونه که شهرت یافته است، خشایار شاه چهارمین پادشاه سلسله هخامنشیان بود که از ۴۸۶ تا ۴۶۵ قبل از میلاد بر گستره ای پهناور از جهان باستان فرمانروایی داشت. این گستره پهناور از یک سو به رودهای جیحون(آمودریا) و سیحون(سیردریا) و سرزمین ایرانی سغدیان و از غرب تا دانوب، یونان، نیل و سرزمین های پیرامون مصر(لیبی و حبشه) می رسید. نام و نشان خانوادگی این پادشاه بیان کننده آن است که فرزند داریوش بزرگ، نواده ویشتاسپ و از دودمان آریارمنه هخامنشی بود. ایران در دوره هخامنشیان بستر شکوفایی یکی از مهم ترین تمدن های جهانی بود.

از زمانی که کوروش کبیر با تسامح و تساهل، آزادی فکر، قدم و قلم، در راه آبادانی این ملک گام برداشت، راه رسیدن به دولت جهانی فراهم شد و ایرانیان به تدریج گستره جغرافیای فرهنگی و تاریخی خود را از ورارود (ماوراء النهر)؛ یعنی جیحون و سیحون در شمال شرقی تا سند و پنجاب در جنوب شرقی و از دریای سیاه و کشور یونان تا مدیترانه و کرانه های رود نیل در مصر و حتی لیبی و حبشه و دیگر سرزمین های دوردست آن روزگار گسترش دادند. بدین سان خشایارشا پس از داریوش بزرگ، وارث سرزمینی عظیم بود که اقوام گوناگون در آن به سر می بردند. در واپسین سال های حیات داریوش جنگ های ایرانیان و یونانیان همچنان ادامه داشت.

آسیای صغیر که خاستگاه پادشاهی «لیدییه» به مرکزیت «سارد» بود و سرزمین های کرانه شرقی دریاهای مرمره، اژه و مدیترانه که «ایون نشین» خوانده می شدند، بستر این جنگ ها بودند. اگرچه داریوش به درون اروپا نیز گام نهاد، دانوب را درنوردید و تنها در نبرد ماراتن متوقف شد، اما جنگ های ایران و یونان پس از وی همچنان ادامه یافت. بدین سان راه پدر را پسر؛ یعنی خشایارشا در پیش گرفت.

اقدامات خشایارشا

بعد از جلوس اولین کارش آن شد که شورشی را که در مصر برپا شده بود فرو نشاند و در این کار نیز شدت عمل بی سابقه ای نشان داد. چنانکه هرودوت می گوید مصر ناچار شد یوغ سنگین تری را برگردن گیرد و خشایارشا برادر کوچک خویش هخامنش را در آنجا ساتراپ کرد و فرصت پیدا کرد تا به حل مسئله بابل بپردازد.

بابل نیز درین ایام چند دفعه کسانی سر به طغیان برداشته بودند و یکبار حتی زوپیر ساتراپ پیر و فاتح معروف بابل را نیز کشته بودند. خشایارشا اینجا نیز در دفع شورش خشونت و قساوت سخت نشان داد حتی می گویند بعد از تسخیر مجدد بابل هم معبد مردوک مورد اهانت و بیحرمتی گردید و هم شهر به غارت رفت. خشایارشا از شورش بابل بقدری آزرده شده بود که از آن پس عنوان شاه بابل را از القاب خود حذف کرد و خود را فقط شاه پارسی‌ها و مادی‌ها خواند.

خشایارشا در تخت جمشید که بدستور پدرش داریوش ساخته شده بود قصرهای دیگری بنا کرد که بر عظمت و شکوه این اثر باستانی افزود. کتیبه ای نیز در ارمنستان از خود به جای گذاشت. همین طور کتیبه معروف به سنگ نبشته های گنج نامه بر روی کوه الوند در همدان نیز در کنار کتیبه داریوش بزرگ او برجامانده است کتیبه خشایارشا در کوه الوند در قسمت پائین کتیبه پدرش داریوش است و متن آن عبارت است از:

خدای بزرگ است اهورا مزدبزرگ‌ترین خدایان است که این زمین را آفرید، که آن آسمان را آفرید، که مردم را آفرید، که برای مردم شادی آفرید، که خشایارشا را شاه کرد، یگانه از میان شاهان بسیار، یگانه فرمانروا از میان فرمانروایان بی‌شمار. من خشایارشا، شاه بزرگ، شاه شاهان، شاه کشورهای دارای ملل بسیار، شاه این سرزمین بزرگ دوردست پهناور، پسر داریوش شاه هخامنشی

منبع:تیبیان

آدرس مطلب :

<https://www.cafetariikh.com/news/۲۹۹۴۶/شاه-تحصیل-شاه>